

Lood van Eijk; 87 jaar maar nog iedere week op de markt.

De heer Van Eijk werd op 28 december 1894 in de ouderlijke woning aan het Haarpad in Vleuten geboren. Hoewel officieel Lodewijk geheten is deze naam slechts zelden gebruikt. In Vleuten en omliggende dorpen kende en kent men hem als Lood van Eijk, de olieboer. Nog steeds, hoewel hij dit bedrijf vlak na de oorlog over deed aan zoon Lodewijk die nu nog samen met zijn zoon de oliehandel aan de Schoolstraat voert.

Lood van Eijk hield zich nadien hoofdzakelijk bezig met de handel in kippen, konijnen en kalfjes en de slacht van het kleine vee. Dat is namelijk altijd zijn grote hobby geweest en hij was er de man niet naar hier alleen maar over te dromen.

'Het is hardstikke mooi werk en ik mag het graag doen,' zegt hij met een stem die liefde voor dit vak verraadt. De gedachte dat iemand het breken van een konijnenek en het vervolgens afstropen van het beestje als een plezierige bezigheid beschrijft zal sommigen macaber voorkomen, maar zo iets moet genuanceerd worden gezien. Een slager doet in feite per slot van rekening precies hetzelfde en we nemen het hem ook niet kwalijk wanneer hij goed gehumeurd flui-

tend enkele lichaamsresten van een varken voor ons inpakt, die we 's avonds met plezier opeten, want we houden van karbonades.

Handelsbloed

Dat handelsbloed heeft de heer Van Eijk niet van een vreemde. Zijn grootvader was grutter en bezocht zijn klanten in Vleuten huis aan huis, waarbij hij zijn waren in manden aan een juk met zich meevoerde. Vader Van Eijk was al olieboer en ook hij handelde in en slachtte kippen, konijnen, kalfjes e.d. Toen hij elf jaar oud was ging Lood van school af om samen met zijn vader op pad te

Bekende dorpsgenoten

door Gerrit Jan Bel

kunnen gaan. Daarbij kwam de hele omtrek aan bod. Zo werd De Meern op maandag met de oliekar bezocht en Vleuten en Haarzuilens op dinsdag. Woensdags gingen ze naar Maarssenbroek en de Utrechtseweg en op donderdag naar Harmelen. De andere dagen werd er niet gevent.

Dat hield uiteraard niet in dat de benen de hele dag op tafel werden gelegd, want er was genoeg te doen. Zaterdags togen vader en zoon naar de markt in Utrecht. Op de Mariaplaats werden kippen en geiten verhandeld de kalveren en koeien op Vreeburg.

Uitgebreid venten

Tijdens het venten moet men niet schichtig van de ene naar de andere kant vliegen. Het is een gebeuren waarvoor tijd dient te worden uitgetrokken, want een babbeltje met de afnemers hoort er toch bij.

Lood vatte zijn taak ook op die manier op. Vooral wanneer hij bij een boer kwam die bijvoorbeeld kippen te verkopen had, zo weet zijn zoon die later samen met hem op pad ging. 'Dan duurde het soms wel 2 uur voor we verder gingen, want voor de handel vergat 'ie de olie. De olie was om het nodige geld te verdienen, maar de handel en de slacht waren zijn leven.'

Een venttocht naar Harmelen zag er gewoonlijk als volgt uit. De eerste stop werd gemaakt bij de Korenmolen aan de Louwbrug (ongeveer het punt op de Rijksstraatweg waar nu de aansluiting van de Europaweg zich bevindt) om daar bij Oude Wansink koffie te drinken en voer te bestellen voor paard, kippen en konijnen. Bij café Stelling in Harmelen werd het paard uitgespannen en gevoerd, terwijl ook vader en zoon wat gingen eten.

Tegenover het café woonde slager Willem van Vliet. Als die in de gaten kreeg dat de maaltijd was beëindigd kwam hij vaak vragen of Lood hem behulpzaam kon zijn bij het slachten van een koe. Om twee uur, half

drie ging de tocht dan weer verder via de Rijksstraatweg, de Putkop en de Breudijk naar café Kortjak. Onder het genot van een borreltje werden hier een paar boompjes gekaart en daarna ging het rond negen uur, half tien op huis aan. In vliegend galop vaak, want de hit rook stal.

4 Generaties olieboer

Olieboer dus, al vier generaties lang. Op het ogenblik zijn de Van Eijk's de enigen in de wijde omtrek die zich hiermee bezig houden, maar vroeger had ieder gezin olie nodig en waren er dus meer handelaren.

'In de oorlogsjaren '14 - '18 en '40 - '45 stond het stil, want toen was de olie op de bon of niet te krijgen.'

- Wat deed u dan in die tijd ?

- In de oorlogsjaren ? Nou, niet veel goeds, ha, ha. Maar ik kwam wel aan de kost hoor. Dan slachtte ik weer een varken of een kalf. Slachten heb ik van jongs af aan al gedaan. Je kocht geitjes voor een dubbeltje of twaalfeneenhalf cent en als je die had afgestroopt kreeg je voor het vel een kwartje. Dat was dus leuk verdiend.

- Het lijkt me nog wel eens een werk. Neem nou een kip. Voor een paar gulden koop je er een, helemaal kaal. Maar er zitten toch weet ik hoeveel veren aan zo'n beest. Dat moet toch een karwei van jewelste zijn. Hoe krijg je ze er af ?

- Jij hebt nog nooit een kip geslacht, dat merk ik wel. Zodra hij dood is strijk je zo die veren er af. Die zitten helemaal los. Maar je moet niet eerst 2 of 3 minuten wachten, want dan trekt het vel samen en dan lukt het niet meer. Ze moeten al helemaal schoon zijn als ze nog in de handen spartelen.

- Gaat dat bij konijnen ook zo vlug ?

O ja, ik heb een tijd gehad dat ik er zeven in een uur deed. Dan waren ze helemaal opge- maakt en wel. Daar had ik helemaal geen moeite mee.

- U handelde ook in nuchtere kalveren. U hield zelf bij waar wat werd geboren ?

- Ja. Ik stond dan half vier op en ging met de hondenkar de buurt door om te kijken waar een kalf was geboren. Als de boer nog in bed lag keek je in de schuur en was er wat dan wachtte je op hem. De kalveren bracht ik later naar de markt in Utrecht.

'Er mag zoveel niet'

- U mocht alleen pluimvee en dergelijke slachten, geen kalveren ?

- Nee, dat mocht niet. Maar ik deed het wel. Als ik op een dag zo'n 5 of 6 van die kalfjes had, bracht ik ze thuis, spande drie andere honden voor de kar en ging venten. Wanneer ik thuis kwam ging ik eerst wat bikken en daarna slachtte ik ze in de schuur. De kalfjes kostten indertijd een rijksdaalder, maar die huidjes leverden toen ook nog een gulden of een daalder op, dus met 5 of 6 van die beestjes had je al gauw een half wekgeld verdiend. Dat mocht niet, zelf slachten, maar ja, je mag zoveel niet.

Konijnen en zo, die mocht je wel thuis slachten. Maar later kwamen ook daar weer voorschriften voor: betegelde ruimte, een koelkast enz. Op een gegeven moment heb ik controle gehad van mensen van de warenwet. Ze vroegen hoe lang of ik dat al deed, kippen slachten. Ik zeg: 'Van m'n elfde jaar af'. En een paar dagen later zou ik 65 worden. Het is dat ik verraden was door iemand, anders hadden ze nog niets van m'n bestaan af geweten. Dat bleek ook wel, want die man zei: 'Ik begrijp het niet. We hebben nog nooit een advertentie van je in de krant zien staan.' Ik zeg: 'Ik hoef niet te adverteren, de mensen komen toch wel.' We stonden in de schuur en opeens vroeg hij wat ik achter het schot had. Toen schrok ik wel een beetje, want daar lagen 24 grote kalkoenen die ik voor de kerst had geslacht en er hingen 23 konijnen aan de lijn. Hij trok de deur open en, liep er zo tegen aan. Maar het zag er allemaal piekfijn uit, daar kreeg ik nog een compliment voor. Toch moest ik alles aanpassen en daar gaven ze me tot de zomer de tijd voor. Toen ze het jaar daarop langs kwamen was er nog niets gebeurd. 'Ik heb er nog eens over nagedacht', zei ik. 'Dat verbouwen kost 5000 gulden. Eer ik dat heb terugverdiend kan ik een poosje goed bikken. Ik schei er mee uit.

- Toen bent u er dus mee opgehouden ?

Lood van Eijk met zijn oliekar voor de kapperszaak van Roos (nu de bloemenwinkel op de past. Ohllaan. Rechts rijksveldwachter Jan Paul. De foto dateert uit de dertiger jaren.

- Ja, dacht je dat ?

En dus staakte Lood van Eijk officieel zijn activiteiten en ging hier officieus mee door, want een mens moet toch wat, nietwaar ? Niet alleen met de slacht van kippen en konijnen, maar ook met allerlei andere zaken die hij al jaren deed nadat hij na de oorlog de oliehandel aan zijn zoon had overgedaan. Zo ving hij op verzoek van boeren raten, mollen of bunzings, waarvan de huiden hem ook vaak nog een centje opleverden. Daarnaast was hij het adres voor vodden en oud papier en ijzer. Niet zelden was de bakfiets zo hoog opgeladen dat hij geen zicht meer had en vrijwel op goed geluk z'n weg naar huis zocht. Een apart handeltje vormden oude fietsen. Die werden samen met de melkboer Jan Vermeulen weer opgeknapt en verkocht.

Wonen in de Schoolstraat

Niet lang nadat hij was getrouwd ging Van Eijk in de Schoolstraat wonen. Eerst had hij vooraan een stukje land gekocht van mevrouw Vijn Dijk van het café Het Oude Raadhuis. De gemeente gaf hem echter wel toestemming om hier een huis met een schuur op te bouwen, maar in die schuur mochten dan geen ramen of elektrisch licht komen. Dit omdat de grond binnen de bebouwde kom lag en er in verband met de oliehandel extra kans op brandgevaar zou zijn.

Men kan niet zeggen dat Lood van Eijk lang

bij de pakken neer zat toen dit bericht hem bereikte. Om kwart voor twaalf had de post hem de brief met deze tijding gebracht en nog geen kwartier later stond het bord Te Koop al op het land. Binnen een paar dagen was de grond verkocht aan Dirk Middelkoop. Vervolgens kocht Van Eijk een paar honderd meter verderop (dat viel toen net buiten de bebouwde kom) een stuk land voor f. 5000,-. De helft hiervan (daar waar nu de Simca-garage staat) werd later aan Dirk Loenen verkocht. 'Ik zei: Dirk, ik wou er niet op verliezen. Voor 5000 gulden mag je het hebben. Maar hij wou nooit meer geven dan vierduizend hoewel hij er toch regelmatig op terugkwam omdat hij het toch echt wilde kopen. Op een gegeven moment zaten we in het café en toen hij een paar borreltjes op had zei 'ie: 'Lood, verkoop mij die grond nou. Ik geef je er f. 4500,- voor.' Dat staat zei ik, want dan moet je happen. Hij had er later wel pijn van in z'n buik, ja.

'Het eerste stukje voor weinig geld'

Een handelsman dus, die ook niet te beroerd was om anderen van zakelijk advies te voorzien. Het land tegenover zijn huis was in het bezit van Kees Boereboom, een poelier met een zaak in Utrecht. Op de grond aan de

Stamboom familie Van Eijk

I Zeger van Eijk

gehuwd met
Abriaantje van Hoegee

II Lodewijk van Eijk

geboren 3-2-1802 te Tienhoven-Westbroek
overleden 1-3-1836 te Haarzuilens
gehuwd 2-5-1824 te Vleuten met

Alida Wingelaar

geboren 18-10-1799 te Vleuten
overleden 14-4-1864 te Vleuten
dochter van Grijsbert Wingelaar en Gesina Numan

III Gijsbertus van Eijk

geboren 18-5-1835 te Haarzuilens
overleden 2-6-1914 te Vleuten
gehuwd 10-6-1864 te Vleuten met

Jannigje Rekers

geboren 2-12-1840 te Ermelo
overleden 14-12-1920 te Vleuten
dochter van Gerrit Rekers en Gerdina van Dijk

IV Lodewijk van Eijk

geboren 27-8-1868 te Vleuten
overleden 19-6-1947 te Vleuten

gehuwd 24-7-1891 te Vleuten met
Toantje Teunizen (Teunissen)

geboren 29-1-1871 te Maarssen
overleden 16-8-1961 te Vleuten - De Meern
dochter van Gerrit Teunizen (Teunissen) en Wilhelmina van den Akker

V Lodewijk van Eijk ("stiefbeen")

geboren 28-12-1894 te Vleuten
gehuwd 13-12-1917 te Vleuten met
Jannigje Borren
geboren 20-4-1892 te Ede
overleden 29-9-1968 te Vleuten-De Meern
dochter van Melis Borren en Maartje Klomp

VI Lodewijk van Eijk

geboren 17-4-1918 te Vleuten
gehuwd 13-9-1945 te Vleuten met
Jannigje van Maanen
geboren 19-10-1918 te Renswoude
dochter van Huibert van Maanen en Klaasje van de Bunt

VII Lodewijk van Eijk ("potlood")

geboren 16-5-1953 te Vleuten

Schoolstraat had hij een grote kippenren en mesthokken voor hanen neeget. Jarenlang slachtte Lood van Eijk iedere week 300 jonge hanen en 200 kippen voor hem, maar later wilde Kees Boereboom de grond verkopen. Hij vroeg aan Van Eijk hoe hij dat het beste kon doen. 'Het eerste stukje voor weinig geld. Dan komen ze vanzelf wel,' zei deze. Dat gebeurde en de beste slag werd op die manier geslagen door Goes die er twee huizen en de garage op bouwde. Daarna volgden Van Rijn, Van Geelen, Staat, Vogelaar en Oostrom. 'Goes kreeg het voor een rijksdaalder de meter, de volgende betaalde vier gulden en zo ging het van lieverlee omhoog. Dat is altijd; als je iets van plan bent moet je het eerste voor weinig geven', zegt Lood van Eijk.

Liefde voor markt

Hij is nog steeds actief, al heeft hij een paar jaar terug na een flinke ziekte wat gas moeten terugnemen. 'Ja, eens moet je wat kalmer aan doen hè. Het was soms ook te gek, want het gebeurde wel dat ik er 's morgens om 4 uur uit ging om naar de markt te gaan en als ik thuis kwam waren er nog 50, 60 fazanten of eenden die geplukt moesten worden. Dan zat ik tot 's avonds 12 uur in de schuur en dat kon niet meer. Toen ben ik er dus ook mee opgehouden.'

Maar wat er ook gebeurt: de markt op donderdagochtend laat Lood van Eijk niet schieten. Hij heeft nog een paar boeren waar hij wel eens een kalfje koopt dat hij dan in Utrecht verhandelt. Met z'n 87 jaar is hij de oudste daar en ook al heeft hij zelfs niets te verhandelen, hij is er toch iedere donderdagochtend om 6 uur. 'Och, je moet de prijzen een beetje bijhouden, hè. En het is ook gezellig.'